

Deni Volas

Prevela
Sanja Bošnjak

■ Laguna ■

Naslov originala

Danny Wallace
CHARLOTTE STREET

Copyright © Danny Wallace 2012
Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Za Eliota

*Ništa nije ravno tomu
jednoličnom životu i ljubavi u Londonu
juriš devojke iz seoskog kraja
menjaš svet sa dvanaest brzih otkucaja*

Devojka na slici, Kiks

„Kao i sve što je dobro... otišla je.“

Hovis Presli

RANIJE

Dogodilo se jednog utorka.

Pretpostavljam da bi na filmu to zvučalo kao *bum*, ali nikakvog bum ovde nije bilo.

Ni bum, ni tras, ni tup, ni lup, ni krc.

Samo blesak stakla, trenutak u letu, treptaj zvezde padalice kroz čas istorije, i samim tim još hladnije.

Tako nešto ne bi trebalo da se događa utorkom. Utorkom je prvo istorija, zatim likovno; ne *ovo*.

Zadrhtao sam istog trena kad sam ga ugledao, ali čudno je što sam primetio i vreme; tu slabu, sivu kišnu zavesu iza oguljene stare ograde, iza tankog izbrazdanog drveća.

Kao kad u snu vidiš da se dešava nešto loše, nešto što ne bi trebalo da se desi, a kosti ti otežaju, ne možeš da podigneš stopala, i koliko god pokušavaš da upozoriš i dozivaš kroz maglu, ništa ti ne može pomoći – sve je previše nerazgovetno i zamagljeno.

Bilo bi bolje da je to bio san.

Kako biste ga nazvali? Strelcem? Zvuči dramatično, naročito ovako na početku priče, ali bio je strelac. Tamo, na

drugoj strani ulice, možda na devetom spratu; zadovoljan prvim pogotkom, podigao je pušku i trgao je unazad, napunio ponovo i potražio metu.

Strelac će opet napasti.

„Dobro. *Ustajte*. Hajdemo.“

Smireno. Kratke reči. Brzo.

„*Smesta*, molim.“

Odjednom sam nasred prostorije. Izgleda da sam tu najkorisniji, ali šta u stvari *mogu*? Okrećem se i pogledom još jednom pretražujem prozore, pronalazim ga.

On se *smeje*. Njegov drug takođe.

„Šta? Kuda?“, pitao je neko, možda Džajdip, a možda onaj kosmati čije ime nikako nisam uspevao da zapamtim. Znaite onog – onog koga nastavnici zovu Supermuva. Nagoni sam stao ispred njega, kao da sam mu plaćeni zaštitnik, kao da je postao meta, samo zato što je nastavniku postavio pitanje.

„U hodnik“, bilo je najbolje što sam smislio, dok mi se vrat ježio u očekivanju novog napada, a lažnom smirenošću suprotstavljao sam se dilemi boriti se ili pobeći. „*Ustajte*.“

„Hej...“, oglasio se neko drugi. „Hej...“ Pogledao sam ih, a na licima im se ogledao strah koji sam i sâm osećao, dok su se trudili da shvate ono što vide.

„U redu, *odmah*, Ana, molim te. Molim te.“

„Gospodine...“

Podrhtavanje u glasu, strah; raširiće se, i to brzo.

„Izlazite NAPOLJE.“

Krenuli su, zapanjeno, sada već brzo, brzo kao što se vesti šire kroz školu. Brzo kao što je stigla i policija, sa oružjem, automobilima i psima, šlemovima i štitovima. Deca su tada povratila samopouzdanje, priljubila se uz prozore, virila kroz spuštene venecijanere, dok je osam ili deset naoružanih

pajkana tutnjalo uz stepenište zgrade Alma Rouz, a ostali, napeti i namršteni, pogledom pretraživali okolinu, izazivajući strelca da nešto pokuša.

Deca su zapljeskala kad su ga izvukli. Aplauz je bio prvi znak da je gotovo. Pljeskali su kombijima, dovikivali šale policajcima i gukali posmatrajući helikopter... ali deca nisu videla ono što sam ja video.

Kasnije sam ispričao Sari kako sam poslednji izašao iz učionice 3Gc. Ona je svratila u prodavnicu alkoholnih pića po pakovanje od osam piva i bocu vina – jedini lek koji je bila ovlašćena da daje – ali požurila je kući da bude sa mnom, da me drži za ruku, spusti mi glavu na rame. Deca su bila na sigurnom, rekao sam joj, i ostao sam s njima dok su Ana Linkoln i Ben Pael otrčali do kancelarije gospođe Aberkrombi po pomoć, iako je Randžit već pozvao policiju, a verovatno i stavio obaveštenje na *Tviter*.

Ali zadržao sam se u toj prostoriji samo sekund ili dva duže, tek da razmislim je li moguće da je ovaj događaj stvaran, radi li on zaista to što radi, grešim li što dižem uzbunu.

Tada se ponovo nasmejao. I opet nanišanio.

Nikad se nisam osetio usamljenije. Nikad nisam bio svesniji sebe. Niti toga šta sam, šta nisam i šta želim.

Još jedan blesak padalice proleteo je nekoliko centimetara od mog lica, odbio se od zida, zakloparao i odskočio od poda.

I tada je, doktore, nastala šteta.

PRVO POGLAVLJE

ili „Dobro me je sredila“

Pitam se treba li najpre da se upoznamo.

Znam ko ste. Vi ovo čitate. Iz bilo kog razloga, i gde god da ste, to ste vi; uskoro ćemo se sprijateljiti i nikako me nećete ubediti u suprotno.

Ali ja?

Ja sam Džejson Pristli.

I znam šta mislite. Mislite: Blagi bože! Onaj Džejson Pristli, rođen u Kanadi 1969, čuven po ulozi Brendona Volša, oličenje moralnosti u američkoj hit seriji *Beverli Hills 90210*?

Neočekivani odgovor na vaše razumno pitanje glasi ne. Nisam taj. Ja sam onaj drugi. Ja sam tridesetdvođodišnji Džejson Pristli koji živi na Kaledonijskom putu, iznad prodavnice video-igara, između poljske novinarnice i lokala za koji svi misle da je bordel, ali nije. Džejson Pristli koji je napustio posao zamenika šefa odseka u lošoj školi u severnom Londonu u želji da ostvari san i postane novinar nakon što ga je devojka ostavila, ali je ostao sam, hrani se u jeftinim restoranima i gleda užasne filmove, a zatim o njima piše u

onim besplatnim novinama koje ti daju u podzemnoj, a ti ih uzmeš, ali ih nikad ne čitaš.

Da. *Taj* Džejson Pristli.

A takođe i Džejson Pristli sa problemom.

Vidite, tu ispred mene – upravo ovde, na ovom stolu, odmah ispred mene – nalazi se mala plastična kutija. Mala plastična kutija za koju sam mislio da mi može *promeniti* život. Ili ga barem učiniti *drugačijim* – i time bih se sada zadovoljio.

Ne znam šta je u toj maloj plastičnoj kutiji, i ne znam hoću li ikad saznati. U *tome* je problem. *Mogao* bih da saznam; *mogao* bih da je otvorim u roku od sat vremena, da se zamislim nad njenim sadržajem i otkrijem jednom zasnagda ima li neke... *nade* u njoj.

Ali ako to učinim i ispostavi se da unutra *ima* nade, šta ako je to sve? Samo malo nade? I šta ako od te nade ne ispadne ništa?

Jer ono što mrzim u vezi s nadom – ono što prezirem, mada to izgleda niko nikad ne *priznaje* – jeste to što je neočekivano rađanje nade najlakši put do neočekivane beznađežnosti.

A ipak, nada me je već obuzela. Nezvana, neočekivana, ipak je tu. A na čemu se zasniva? Ni na čemu. Tek na pogledu koji mi je uputila i na prolaznom blesku... *nečega*.

Stajao sam na uglu Ulice Šarlot.

Bilo je možda šest sati, i devojka – naravno, i vi i ja smo *znali* da je reč o devojci; *moralo* je biti; *uvek* je tako – borila se s vratima crnog taksija i paketima u rukama. Imala je plavi kaput i lepe cipele, i bele kese sa meni nepoznatim natpisima, i kutije, a čini mi se čak i kaktus koji je virio iz *Hilove* kese.

Spremao sam se da prođem, jer tako se radi u Londonu, i da budem iskren, gotovo i jesam prošao... ali onda je

umalo ispustila kaktus. I svi ostali paketi su se ispomerali, pa je morala da se povije da bi ih zadržala, i na trenutak mi se učinila nekako ljupka, sitna i bespomoćna.

A onda je izgovorila nekoliko biranih reči koje ovde neću preneti za slučaj da vaša baka pronade ovu stranicu.

Potisnuo sam osmeh, pa pogledao u taksistu, koji ništa nije preduzimao, samo je slušao sportski prenos i pušio, i tako – ni sam ne znam zašto, jer kako sam rekao, ovo je London – ponudio sam se da pomognem.

Nasmešila mi se. Tim neverovatnim osmehom. I odjednom sam se osetio muževno i samouvereno, kao majstor koji zna *tačno* koji ekser da kupi, i pridržao sam joj pakete i nekoliko kesa, dok je ona zgrtala nove koji kao da su se pojavljivali niotkuda, rekla mi je: „*Hvala vam, tako ste ljubazni*“, i onda je nastupio taj trenutak. Blesak, taj treptavi blesak *nečega* što sam već spomenuo. Ličilo je na početak. Ali taksista je bio nestrpljiv, a noćni vazduh hladan, i pretpostavljam da smo bili previše Britanci da kažemo nešto više od toga, a onda opet „*Hvala*“ i ponovo taj osmeh.

Zatvorila je vrata, gledao sam kako se taksi udaljava, zadnja svetla mu nestaju u gradskoj gužvi, a nada se vuče za njim i klepeće po putu.

I tada – baš kad je izgledalo da je trenutak prošao – spustio sam pogled.

Imao sam nešto u rukama.

Malu plastičnu kutiju.

Pročitao sam reči na poklopcu.

Foto-aparat od 35mm za jednokratnu upotrebu.

Želeo sam da viknem za taksijem – da podignem aparat i stavim joj do znanja da je nešto zaboravila. I na trenutak mi je svašta padalo na pamet – kad bi se vratila, možda bih joj predložio kafu, a zatim pristao kad bi izjavila kako joj je

zaista potrebna ogromna čaša vina, zatim bismo uzeli bocu, jer se tako više isplati, a onda bismo se složili da ne treba piti na prazan stomak, pa bismo dali otkaze na poslu, kupili brodić i počeli da pravimo sir na selu.

Ali ništa se nije dogodilo.

Nije bilo škripanja guma, nije bilo kočenja, prebacivanja brzina i rikverc svetala, niti nasmešene devojkje u lepim cipelama i plavom kaputu koja mi pritrčava.

Samo se zaustavio nov taksi, iz koga je neki debeljko izašao do bankomata.

Shvatate li sad šta sam hteo da kažem o nadi?

„Dobro, pre nego što nastavimo“, rekao je Dev dok je podizao patronu i blago je tapkao prstom. „Hajde da razgovaramo o imenu. 'Izmenjena zver'.“

Zurio sam u njega, činilo mi se, potpuno bezizražajno. Ali nema veze. Svih tih godina koliko sam ga poznavao, sumnjam da je na meni i video drugačiji pogled osim bezizražajnog. Verovatno misli da tako izgledam još od fakulteta.

„Ne samo što to ime zvuči tajanstveno već budi i *ljubopitljivost*, i tako povezuje rimsku kulturu sa grčkom mitologijom.“

Okrenuo sam se i pogledao u Pavela, koji je delovao pomalo prepadnuto.

„E sad, što se tiče zvučnih efekata...“, nastavio je Dev i pritisnuo dugme na tastaturi da bi se oglosio metalni, iskrivljen zvuk koji kao da je pokušavao da kaže: „*Mudrost iz groooba!*“

Podigao sam ruku.

„Da, Džejs, imaš pitanje?“

„Zašto ti tastatura stvara tako čudan zvuk?“

Prenaglašeno je uzdahnuo. „O izvini, Džejsone, ali *pokušavam* da upoznam Pavela s nastankom igara za sega mega

konzole krajem osamdesetih i početkom devedesetih. Žao mi je što se ne bavimo tvojom ličnom strašću prema radu američkog muzičkog dueta *Hol i Outs*, ali Pavel nije zbog toga ovde, zar ne?“

Pavel se samo nasmešio.

On se mnogo smeška kad dođe u prodavnicu. Obično svraća po novac koji mu Dev duguje za grickalice koje pojede za ručak. Ponekad mu posmatram lice dok tumara unao-kolo i proučava stare, izbledele postere za igre *Sonik 2* ili *Autran*, uzima okrnjene korpe ili otrcane primerke starih časopisa, prelistava kritike davno izumrlih igara s platformama ili masovnim ubijanjem, koje sad deluju kao da ih je nacrtao dvogodišnjak. Dev mu je pre neki dan pozajmio master sistem i primerak *Šinobija*. Izgleda da nije bilo mnogo master sistema sredinom osamdesetih u istočnoj Evropi, a još manje nindža. Eksboks mu nećemo mu pozajmiti, jer Dev kaže da bi mu oči mogle eksplodirati.

„U svakom slučaju“, govorio je Dev. „Ime ove prodavnice – *Pauer ap!* – nastalo je...“

Shvatio sam šta radi. Pokušava da dosadi Pavelu i tako ga otera. Upravlja razgovorom. Ugnjavi ga dok ne ode, kako to već ljudi sa beskorisnim znanjem umeju. Ubacuje izraze kao što su: „O, zar to nisi *znao?*“ ili „Naravno, svestan si da...“, sa ciljem da mu podiđe, osujeti ga i pobedi.

Sigurno nema dovoljno novca za ručak.

„Koliko ti duguje, Pavele?“, pitao sam i potražio petaka u džepu.

Dev mi je uputio osmeh.

Obožavam London.

Volim sve u vezi s njim. Njegove palate, muzeje i galerije, naravno. Ali volim i njegovu prljavštinu, vlagu i smrad. U

redu, dobro, nije baš da *volim*. Ali ne smetaju mi. Navikao sam na njih. Kad se naviknete, ništa vam više ne smeta. Ni grafiti koji se pojave na vašim vratima nedelju dana nakon što ste ih ofarbali, ni pileće kosti i limenke jabukovače koje morate pomeriti da biste seli na vlažnu i blatnjavu zemlju kad pravite izlet. Ni prodavnice brze hrane koje se stalno menjaju – najpre *Abrakebabra*, pa *Pica akcija*, pa *Stvarno pržena piletina* – a pritom se sve nalaze u glavnoj ulici, koja uprkos tolikim novim lokalima uvek izgleda isto. Njeno šarenilo može biti utešno, njena tvrdoglavost nadahnjuje. To je London koji viđam svakog dana. Uzmimo turiste za primer: oni vide Dorčester. Vide *Harods*, ljude u kapama od medveđeg krzna i Ulicu Karnabi. Veoma retko vide dragstor u Ulici Majl end ili sumornu diskoteku u Pekamu. Posećuju Bakingemsku palatu i gledaju crveno-belo-plavu zastavu koja se vijori iznad nje, dok mi ostali poručujemo dansak* iz *Palate Tandori* i gledamo *Simpli red*, *Vajt lajtning* i *Dan-kana* iz grupe *Blu*.

Ali i time treba da se ponosimo.

Ili barem da se naviknemo na to.

Ovih dana naći ćete i malo Poljske na Kaledonijskom putu, baš kao što ćete otkriti Portugaliju u Stokvelu i Tursku po čitavom Haringeju. Otkako su se te prodavnice pojavile, Dev je tokom pauza za ručak počeo da istražuje jednu sasvim novu kulturu. Takav je bio i na fakultetu kad je upoznao devojkicu iz Bolivije u *Bumbumu*, najboljem noćnom klubu u Lesteru. Ja sam studirao engleski, a on je bar mesec dana učio bolivijski. Svake večeri je na internetu čekao po deset minuta da se jedna stranica učita, a onda bi je odštampao i naučio gomilu španskih izraza, u nadi da će ponovo nabasati na nju, ali mu to nikada nije pošlo za rukom.

* Indijsko jelo zasnovano na pireu od sočiva. (Prim. prev.)

„Sudbina!“, govorio je. „Ah, sudbina.“

Sad mu se sve vrtelo oko Poljske. Davi se u siru z *szynka* i izjavljuje kako je to najukusniji sir koji je u životu probao, a usput zanemaruje činjenicu da je prerađen i pakovan u plastične paketiće i da ima *potpuno* isti ukus kao derili. Kupuje *krokiety*, *krupnik* i druge sireve sa svetloružičastom prerađenom šunkom zalepljenom preko svake blago požutele kriške. Jednom je kupio cveklu, ali nije je jeo. Osim toga, na kraju radnog dana pobrine se da ga svaka mušterija koja se tu još zatekne vidi sa parom *paczky** ili čašom *jezynowke*** Kad je postao dovoljno upadljiv i kad su svi počeli da ga zapitkuju šta mu je, za ime sveta, to u rukama, odgovarao bi: „O, sjajni su. Zar niste nikad probali *paczky*?“, a onda bi se držao kao svetski čovek, vrlo zadovoljan sobom.

Ali nije on to radio da bi se razmetao. Zaista nije. Imao je dobro srce, i mislim da je verovao kako ga to čini prijatnim i zanimljivim. Mada, i dalje je najlenji turista koji postoji. Ne poznajem nikoga drugog ko sedi kod kuće, igra video-igre i čeka da strane zemlje dođu do njega, sa svakim novim talasom, kako ih on zove, novajlija. Reći će vam kako želi da vidi svet – ali više voli da ga gleda kroz izlog svoje prodavnice.

Kupci mu dolaze sa svih strana. Pokušavaju da povrate mladost, upotpune zbirku ili pronađu tu jednu igru u kojoj su nekad bili sjajni. Ima i novih stvari, naravno – ali to je samo da se preživi. Ljudi ne dolaze zbog njih. A kad dođu, ponekad im *Pauer ap!* dâ preporuku. Posle toga, samo je pitanje trenutka kad će im Dev spomenuti Makota Učidu, a to je obično dovoljno da uspostavi svoju nadmoć i uplaši ih, nakon što za dve funte možda kupe primerak *Dikep ateka* ili *Gospodina Oraščića*, a možda i ne.

* Vrsta punjenih krofni. (Prim. prev.)

** Poljska rakija od kupina. (Prim. prev.)

Dev ne uspeva da proda skoro ništa, ali izgleda da mu je to sasvim dovoljno. Njegov otac poseduje nekoliko restorana na Brik lejnu i plaća osnovne troškove, a ono malo viška što preostane u svakom slučaju omogućava Devu da ostane tu gde jeste. Pored toga, bio je dobar i prema meni, pa ne bi trebalo da ga osuđujem. Izgubio sam devojku i stan, ali ste kao cimera i praktično sam oslobođen stanarine u zamenu za nekoliko popodnevniha smena i nedeljne zalihe kroketa.

A kad smo već kod toga...

„Dobro, imamo *žubr* ili *żywiec* – biraj!“, rekao je Dev i podigao boce. Nisam bio siguran mogu li da izgovorim ijedan od tih naziva, pa sam pokazao na bocu sa manje slova.

„Mislim da negde imam i *lech*“, rekao je, ali je to izgovorio kao „leč“ i zakikotao se. Dev je znao da se ta reč izgovara „lek“, zato što je pitao Pavela, ali mu se više sviđalo da kaže „leč“ jer mu je to davalo povod za smeh.

„Može *žubr*“, rekao sam – tako nešto nikad ranije ne bih izgovorio – a on je skinuo poklopac i dodao mi bocu.

Ugledao sam svoj odraz u ogledalu iza njega.

Izgledao sam umorno.

Ponekad se gledam i pitam se: Je li to to?, a onda pomislim: Jeste. Bolje od ovoga nikad nećeš izgledati. Sutra ćeš izgledati malo gore, i tako će se nastaviti. Moraš da kupiš multivitamine.

Imam frizuru muškarca u srednjim tridesetim. Doneavno sam nosio kul majice sa podsmešljivim natpisima, dok nisam shvatio da je smešno upravo to što u njima ne izgledam kul.

Prestar sam da eksperimentišem sa kosom, ali premlad da bih pronašao stil koga ću se držati do groba. Znete na koji

mislim – onaj kome svi težimo, ako imamo sreće da nam do tada išta ostane na glavi. Ravna i proređena kosa muškarca u prevelikoj košulji za švedskim stolom u luksuznom letovalištu, u pratnji neprijatne dece i pasivno-agresivne žene koji združenim snagama nastoje da mu unište sve ambicije isto kao što su mu uništili i kosu.

Kažem to kao da sam ja bolji, ili da stremim nekim značajnim ciljevima. Ja sam čovek koji je napustio jedan stil, a novi nije pronašao. Takvih ima milion. Nalazim se u toj mučnoj fazi između muškarca u dvadesetim i muškarca u četrdesetim. U fazi koju zovem „muškarac u tridesetim“.

Ponekad se pitam šta bi stajalo ispod moje slike u *Veniti feru* kad budem napisao članak za naslovnu stranu i postao slavan:

Frizura: Anđela iz Tonija i Gaja, blizu stanice podzemne železnice Endžel, iako joj prsti smrde na nikotin i govori „’oćeš“ umesto „hoćeš“.

Miris: links afrika (za muškarce). 2,76 funti, Tesko metro, Čering kros.

Sat: svoč („Bila je to nepromišljena kupovina na aerodromu u Ženevi“, poverio se, vedro se osmehujući i prebirajući po salati nica. „Let nam je kasnio tri sata, a toblerone sam već kupio!“)

Odeća: lična (uz zahvalnost Topmen VIP-u i kartici sa 10% popusta, koja je bukvalno dostupna svima na svetu).

Ali nisam tako loš. Španska manekenka koju sam upoznao u *Španskom baru* u Ulici Hanvej i s kojom sam imao sasvim prihvatljiv sastanak izjavila je da izgledam „veoma engleski“, što je za mene značilo da ličim na Erola Flina, iako sam kasnije saznao da je on bio Australijanac.

„Kakav dan!“, rekao je Dev i uzdahnuo pomalo preteško za tipa čiji dan i nije mogao biti baš toliko naporan. „A ti? Šta si radio?“

„Da“, odgovorio sam. „Znaš, nije bilo loše“, a mislio sam suprotno.

Bilo je loše otkako sam ustao. Mleko je prokislo, ali to nije bilo neuobičajeno, a poštar je udarao i zveketao po sandučetu, ali je najgore od svega bilo kad sam, uz mračno grčenje stomaka, dohvatio laptop i uključio se na *Fejsbuk*, i mada sam *znao* da će se nešto ovakvo jednom dogoditi, ugledao sam te reči, reči za koje sam *znao* da ću ih kad-tad videti.

...zabavlja se kao nikad u životu.

Šest reči.

Promena statusa.

I pored njih Sarino ime, na koje je tako lako kliknuti.

I tako sam kliknuo. A ona se pojavila. Zabavljala se kao nikad u životu.

Prestani, pomislio sam. Sad je dosta. Ustani i istuširaj se.

Otvorio sam joj fotografije.

Bila je u Andori. S Garijem. Zabavljala se kao nikad u jebenom životu.

Zaklopio sam laptop uz tresak.

Nije je bilo briga što ću ovo videti? Zar nije shvatala da će ovo stići pravo na moj ekran, pravo meni u stomak? Te fotografije... ti snimci... napravljeni sa tačke gledišta i iz ugla iz kojeg sam je nekada *ja* gledao. Ali sada nisam *ja* iza foto-aparata. Nisam *ja* uhvatio taj trenutak. Ove uspomene nisu *moje*. Tako da ih ne želim. *Ne želim* da je vidim, preplanelu, srećnu i bez rukava. *Ne želim* da je vidim preko stola sa koktelom, sa radošću, ljubavlju i osmehom na licu. *Ne želim* da tražim i upijam sićušne, besmislene, bolne pojedinosti – delili su picu margaritu, uvojci kose su joj svetlucali

na suncu, prestala je da nosi ogrlicu koju sam joj poklonio – *ništa* od toga nisam želeo. Ali ponovo sam otvorio laptop i svejedno opet gledao, razmišljao nad slikama, upijao *sve*. Nisam mogao da se suzdržim. Sari nikad nije bilo lepše u životu, a ja... dakle. Šta?

Proverio sam *svoj* poslednji status.

Džejson Pristli... *jede supu*.

Gospode. Koja fora. Hej, Saro, znam da si na putu i zabavljaš se kao nikad u životu i sve to, ali ne zaboravi da sam ja prošle srede jeo supu.

Zašto je nisam jednostavno obrisao? Izbacio je iz jedinačine? Da mi internet ponovo bude bezbedan? Iz istog razloga iz kojeg sam još držao njenu sliku u novčaniku. Onu snimljenu kad je počela da radi – sa krupnim plavim očima i tašnom *Luja Vitona*. Nisam bio dovoljno jak da je pocepam i bacim. To mi je izgledalo tako... konačno. Kao odustajanje, ili tako nešto. Ali evo o čemu se radi: duboko u sebi znao sam da će jednog dana *ona* izbrisati *mene*. I onda bi to stvarno bilo to, a to ne bi bila moja odluka, i tada bih bio sjeban. Deo mene se nadao da to neće učiniti – da je negde, u onoj njenoj torbi, punoj šminke i *Gracije* i papirnih maramica, negde u toj torbi *moja* fotografija...

I da, evo opet te nade.

Ali onda će jednog dana biti okrutno i opušteno zgažena i biću zaboravljen, verovatno neposredno pre nego što odluči da ona i Gari počnu zajedno da žive, ili da ona i Gari stanu na ludi kamen, ili da ona i Gari naprave još jednog, malenog Garija, koga će nazvati Gari, i koji će izgledati potpuno isto kao prokleti Gari.

Verovatno ću sedeti isto ovako, potpuno sam, kad me konačno izbriše. U sivoj sobi pod jorganom sa dečjim šarama iznad prodavnice video-igara pored lokala za koji svi

misle da je bordel, a nije. To mi je samo tako palo na pamet. Zuriću u ekran koji će me obavještavati da ne mogu više da joj se petljam u život. Da više nisam dostojan da joj gledam slike, vidim ko su joj prijatelji, otkrivam kad je mamurna, kad je pospana, kad kasni na posao. Da *ona* više nije zainteresovana da otkriva kad sam *ja* jeo supu.

Moj život.

Izbrisan.

Tuga.

Ipak. Moglo bi biti i gore.

Moglo je i da nam nestane *žubra*.

Sat vremena kasnije, i jeste nam nestalo *žubra*.

Dev je predložio da odemo u *Jazbinu* – mali irski pab pored prodavnice alata na pola puta do Kings krosa – a ja sam rekao važi, što da ne. Nikad se ne zna. Možda se zabavim kao nikad u životu.

„Ej, slušaj“, rekao je Dev, mahnuvši rukom kroz vazduh. „Ko uostalom hoće da ide u Andoru? Šta uopšte tamo ima?“

Svirali su *Pogsi* i sad smo već bili pomalo pijani.

„Pejzaž. Kupovina oslobođena poreza. Dva poglavara države – kralj Francuske i španski biskup.“

Tajac.

„Zar postoji kralj Francuske?“, pitao je Dev.

„Predsednik, onda, ne sećam se. Samo znam da se, kad tamo odeš, zabavljaš kao nikad u životu. Sa čovekom po imenu Gari, pre nego što ćeš se podičiti malim Garijima – sve odreda sićušnim, razbojničkim bebama – kupiti brodić i praviti sir na selu.“

„O čemu pričaš?“, pitao me je.

„O Sari.“

„Hoće li roditi sićušne razbojničke bebe?“

„Verovatno“, trtljao sam. „Verovatno je baš sad izbacila još jednu. Preuzeće svet, te njene razbojničke bebe. Raširiće se i razmnožiti, kao u *Arahnofobiji*.^{*} Lepiće se ljudima na lice i tapkati po njima malim pesnicama.“

Zamislio se nad mojim mudrim rečima.

„Nekad nisi bio ovakav“, izjavio je. „Kuda si otišao? Ko je ovaj namćor?“

„To sam ja“, odgovorio sam. „Ja jesam gospodin namćor. Prošle nedelje sam telefonirao kući i mama mi je sve vreme govorila: 'Nikad ne dolaziš u Daram, zašto nikad ne dolaziš kući u Daram?'“

„Pa zašto nikad ne ideš u Daram?“

„Zato što me podseća na to da se krećem unazad. Moram prvo da se sredim u Londonu pre nego što budem spreman za povratak. U svakom slučaju, Sara nema taj problem. Ona će roditi sićušne, razbojničke bebe.“

„Ne verujem da će roditi razbojničke bebe. Zar Gari nije investicioni bankar?“

„To ne znači da neće imati razbojničke bebe“, rekao sam i podigao prst da pokažem kako neću prihvatiti nikakvo protivljenje. „On je *upravo* tip čoveka koji bi napravio razbojničku bebu. Malog skinheda. Koji stalno viče.“

„Ali to je samo *beba*“, rekao je Dev.

„Svejedno“, rekao sam. „Samo nemoj da ih hraniš posle ponoći.“

Nastupila je kratka tišina. Pustili su AC/DC. Moju omiljenu pesmu. „*Back In Black*“ – najbolju rok pesmu svog vremena. Odmah sam se oraspoločio.

„Hajde da popijemo još jednu turu“, predložio sam. „*Žubr!* Ili *zyborg!*“

^{*} Strah od paukova. Ovde je reč o filmu sa takvim naslovom. (Prim. prev.)

Ali Dev me je sad gledao veoma ozbiljno.

„Trebalo da je izbrišeš“, rekao je odlučno. „Prosto je izbriši. Završi s tim. Prestani da budeš gospodin namćor, jer postoji opasnost da se gospodin namćor pretvori u gospodina kretena. Nisam stručnjak, ali siguran sam da bi to rekli u *Jutru*, kad bih pozvao i pitao jednu od onih vremešnih žena što rešavaju probleme.“

Klimnuo sam glavom.

„Znam“, tužno sam odgovorio.

„Ovo ima dve hiljade kalorija!“, rekao je Dev. „Dve hiljade! Pročitao sam u novinama!“

„Pročitao si u *mojim* novinama“, rekao sam. Nakon nekoliko krigli u *Jazbini*, popili smo „tu jednu po koju smo i došli“ i u povratku svratili kod *Oza* na kebab. „Ja sam ti to pokazao i rekao ti: 'Pročitaj ovo! Piše da kebabi imaju dve hiljade kalorija!'“

„Nije bitno gde sam pročitao. Samo kažem da je dve hiljade kalorija previše za kebabe. Ali zato su dobri.“

„Kako to misliš *dobri*?“

„Oblažu ti stomak salom, pa kad dođe apokalipsa, bićeš bolje pripremljen. Duže ćemo preživeti. Debeli će naslediti planetu!“

Kratko je uzviknuo „Juhu!“, ali onda se zakašljao od čili sosa. Malo je obuzet apokalipsom, zbog višegodišnjeg tumaranja postapokaliptičnim predelima, gde je raščišćavao okolinu i borio se protiv džinovskih buba u video-igramama, što je iskreno smatrao „važnom obukom“.

Trenutno se mučio da ubaci ključ u bravu. Za to bi izgubio bodove u apokalipsi. Kao i zbog nošenja naočara, ali Dev ne može bez njih. Koeficijent inteligencije mu je oko 146,

i to ne samo prema proceni psihijatra kad mu je bilo četiri godine već i prema jednom televizijskom interaktivnom kvizu u kome je učestvovao. Zbog toga sam ponosan na njega kad se napijem, iako čovek iz razgovora s njim nikad ne bi zaključio da mu je koeficijent inteligencije tako visok. Prijavio se za četiri serijala *Pripravnika*, ali iz nekog razloga još mu nisu dali zadovoljavajući odgovor na ono njegovo „delimični vlasnik veoma male prodavnice polovnih video-igara na Kaledonijskom putu“, što bi mi bilo smešno da nisam znao kako mu je to stvarno slomilo srce.

Bilo bi lako tvrditi da se Dev opredelio još sa četrnaest godina. Pronašao je ono što ga zanima, odredio kako će se ponašati prema devojkama, pa čak i kako će izgledati. Vidite, kad mu je bilo četrnaest, umro mu je deda, i to je imalo ogroman uticaj na njegov život. Ne zato što je bilo traumatično, iako jeste, već zato što Devov tata ne voli da se novac baca. I godinu dana ranije, počeo je da primećuje da nije kao druga deca. U pitanju su bile sitnice – nije video znak, nije uspevao da pročita koliko ima sati, i uporno je i veoma talentovano padao sa kreveta. Bio je kratkovid.

Otac mu je poslovan čovek. Razmišljao je – zašto da plaća nove okvire, kad već imaju jedne naočare na raspolaganju gotovo za džabe?

I tako je Dev dobio dedine okvire. *Dedine*. Doslovno tri dana nakon sahrane. S novim sočivima, naravno, ali promenio ih je očev prijatelj, na Vajtčepelskom putu, a bila su od jeftine, savitljive plastike. Naredne četiri godine ismevali su ga svi redom zbog toga što je imao lice dečaka a naočare starca, kao kad bi dvogodišnjak stavio mamine sunčane naočare. Pokušao je da pusti brkove da bi to nadoknadio, ali zbog toga je samo izgledao kao minijturni vojni diktator.

I nikad nije kupio nove naočare. Zašto bi? Otkrio je svoj izgled. I on mu je danas išao u prilog. Na fakultetu, barem

na početku, smatrali su ga čudnim – neobični novi klinac sa tim debelim crnim naočarima – ali služile su mu kao prijatna maska na prvoj godini, ekscentričnost ili hir na drugoj, a nadao se da će na trećoj biti magnet za ribe.

(To već nisu bile.)

Ali kasnije, kad im je dodao kosu koju se nije trudio da šiša i majice koje je dobijao za džabe ili kupovao na *Ibeju* za funtu i jedan peni, te naočare su vrištale samopouzdanjem. Te naočare su vrištale... pa, vrištale su „Dev“.

Strankinje, koje ga nisu razumele, ali su im se dopadale njegove drečave jakne, smatrale su da izgleda kul.

„Hajde!“, rekao je kad je konačno uspeo da otvori vrata, i pesnicom je lupio o ogradu dok smo se teturali stepenicama. „Znam šta će te razveseliti.“

Bacio je kebab na sto i otišao u kuhinju, gde je počeo da pretura po ormarićima i pomera stvari.

Otišao sam do svoje sobe, uzeo laptop i namestio odlučan izraz lica.

Možda bi *trebalo* to da uradim, pomislio sam. Da je prosto izbrišem i nastavim dalje. Da zaboravim na sve. Da budem odrastao. Bilo bi lako. Onda bih mogao da uključim kompjuter bez tog niskog, tupog bola. Tog očekivanja da ću videti nešto loše. Mogao bih nastaviti da živim.

Čuo sam kako Dev viče „Aha!“ kad sam uključio internet.

„Našao sam, Džejse! Najbolja boca *jezynowke*! Kupinovača! Kako bi bilo da uključimo N64, popijemo kupinovaču i igramo *Zlatno oko* do zore?“

Ali nisam slušao. Samo sam nagađao šta mi govori. Što se mene tiče, mogao je da razbija vaze i komponuje rasističke pesme, zato što sam bio ukočen, zapanjen, i ko zna šta još, zbog onoga što sam video na ekranu.

Ovog puta jedna reč.

Jedna reč koja me je šutnula u zube, zgazila mi nadu i ismejala mi porodicu.

„Džeje?“ , dozivao me je, stvorivši se odjednom na vratima. „Oćeš da budeš Džejms Bond ili Natalija?“

Ali nisam se osvrtao.

U očima su me peckale suze i osećao sam svaku dlačicu na telu, jer jedino što sam video bile su reči „Sara Benet je...“ a onda ta poslednja, ta ubistvena, ta potpuna i apsolutna *kučka* od reči.

DRUGO POGLAVLJE

ili „Neke reči je bolje ne izgovarati“

Verena.

To je bila ta reč, kad već pitate.

Verena.

Sara je verena za Garija. Gari je veren za Saru. Sara i Gari su vereni *jedno za drugo*.

Nisam do zore igrao *Zlatno oko* s Devom. Samo sam sedeo, otupeo od šoka i kupinovače, u hladnoj sobi koja je smrdela na kupine, i gledao kako čestitke pristižu.

Stiv je napisao *Uraaa!*, što je bilo *tipično* za njega, Džes je napisala *Juhuu!*, što je baš nalik na nju, a Ana je napisala *Bilo je i vreme!*

Stvarno, Ana? Bilo je i vreme, je li tako? Zajedno su *šest meseci*, Ana. Bio sam sa Sarom *četiri godine*. Ali nikad nisi mislila da bi trebalo da se *mi* venčamo, zar ne? Šta ti se to na meni nije sviđalo? Odeća? Ili posao? Je li u pitanju bio onaj trenutak kad sam prosuo crno vino po stolu, a malo je iscurilo i na tvoje cipele, pa si me nazvala pičkom, a meni se smučilo?

Da, verovatno je to.

Nije se moglo dogoditi lepšem paru!, napisao je Ben, i to me je zaista zbolelo, jer Ben je bio moj prijatelj, Saro, a ne tvoj. Dobila si starateljstvo, naravno – tebi su pripali svi – ali samo zato što sam bio previše postuđen i uplašen da više bilo koga pogledam u oči.

Potegao sam rakiju iz boce i nastavio da čitam, a svaki uzvik uzbuđenja, svako čestitanje i svako *O MOJ BOŽE* i dodatni, nepotrebni uzvičnici, zarivali su mi se u srce i ubadali me u oko.

A šta je sa mnom?, poželeo sam da viknem. Zar niko ne misli na mene? Kako to kad Sara napiše da se verila svi odlepe, a kad ja jedem supu odjednom niko nema ništa da kaže?

Tada sam shvatio da je moram izbrisati. Pokazati šta mislim. Staviti joj do znanja da to nije dobro, *nije* u redu.

Ali kad bih to uradio sada, izgledalo bi neotesano, detinjasto, nezrelo.

Osim toga, onda ne bih mogao da gledam njene fotografije.

O gospode. Evo ga. Prsten.

Mora da ju je zaprosio baš za tim stolom, nakon nekoliko koktela, u toj andorskoj noći bez rukava uz lošu margaritu.

Margarita! Nije čak ni pica s mesom! Šta, pretpostavljam da se sad zdravo hranite, je li tako? Idete na pilates i pijete vitaminske šejkove? Da, kladim se da je tako.

Ja je ne bih tako prosio, Gari. Ja bih to učinio nekako *posebno*. Sakrio bih prsten u čašu sa šampanjcem, ili – znate – iskočio iz balona na fudbalski stadion i zaprosio je na kolenu, a sve bi se prikazivalo na velikom ekranu tako da svi vide. Zato što ja imam stila, Gari. I da, Gari, *nameravao* sam da je zaprosim. Nisam to uradio, ali nameravao sam. Jednog dana. Sve sam isplanirao. Dobro, ne baš isplanirao, ali planirao sam da isplaniram. Planiranje je bilo značajan činilac

mog plana. I mada je nisam zaprosio, i mada sad više to i ne mogu, dopusti da ti svejedno ovo kažem, Gari: moji planovi *ne bi* podrazumevali dosadnu picu i svetloplavi koktel.

O bože. Izgleda tako srećno.

Otpio sam kupinovaču i uperio srednji prst ka ekranu.

A onda sam ustao, pročeprkao po kuhinji i pronašao još jednu bocu.

Bilo je prerano i smrdeo sam na kupine.

Ali nešto pored mog lica nikako nije prestajalo da zuji.

Na silu sam otvorio oči, pronašao telefon i pogledao ga.

Trebao mi je trenutak da pročitam ime. To jest, ne da ga pročitam. Već da shvatim *otkud* to ime.

SARA.

Koliko je sati? Sedam? Osam?

Nisam mogao. Ne sada. Nisam spreman. Trebala mi je kafa. I nekakvo uputstvo kako da zvučim skromno i prirodno. Odbio sam poziv i zagledao se u tavanicu. To će joj poslati poruku, pomislio sam. Staviće joj do znanja da ne može očekivati da joj se javim kad god...

Ponovo je zazujao. Podigao sam ga.

Možda se nešto dogodilo. Možda ju je Gari ostavio. Možda bi trebalo da joj se nađem sad kad joj trebam. Pokazaću joj kako mogu da budem osećajan i sjajan.

PRIHVATAM.

„Halo?“

Opa, glas mi je bio prigušen.

„Džejse?“

„Hej.“

I *promukao*. Prigušen i promukao.

„Kako si?“

„Dobro.“

Nije zvučala uzrujano. Zvučala je hladno. Ozbiljno. Zvučala je kao Sara.

Verovatno nije znala da znam.

U redu, odlučio sam. Samo mi reci da si se verila.

„Teška noć?“, rekla je.

Da, šta ćeš, Saro, zaista veoma teška noć. Što mi sad ne kažeš da si se verila, a ja mogu da odglumim iznenađenje i zrelost.

„Samo... samo sam popio nekoliko pića s Devom i...“

„Zašto si toliki kreten, Džejs?“

Namrštio sam se. Ovoga nije bilo u scenariju. Uostalom, za tebe sam *gospodin* kreten.

Prošao je samo trenutak.

„Ja... šta ti...“

„Mogao bi barem da budeš srećan zbog mene, Džejsone. Ne možeš da me kriviš za bilo šta. Oboje smo izabrali, i...“

Ne. Ne opet taj razgovor.

„Zbog čega srećan?“, pitao sam nedužno.

„Znaš ti zbog čega.“

Kako je znala da znam?

„Saro...“

„Verila sam se, Džejsone. Jesi li srećan sad kad sam ti rekla?“

„Ja... pa, to je lepa vest!“, odgovorio sam. „*Drago* mi je zbog tebe.“

„Nisi mi tako rekao sinoć.“

Nekoliko puta sam zatreptao. Jesam li je zvao? Je li ona zvala mene? Pogledao sam na sto u uglu. Trag kupinovače se spustio niz jednu nogu, a tamo, odmah pored nje, glasnik: moj laptop, moj izdajnik, i dalje uključen, još ponosno prikazuje vedru i živu fotografiju vrlo srećne Sare.

„Sinoć si“, rekla je, „izgleda mislio da mi je to loš potez.“

„Ne, ne bih ja to nikad.“

„Rekao si da je to loš potez i da su mi svi prijatelji loši prijatelji što me nisu sprečili da napravim najveću grešku koju jedna žena može da napravi, jer žrtvujem priliku da se pomirim s tobom zbog pice margarite i glupih dana.“

„Glupih *dana*?“

„Gari se vrlo uzrujao. Veoma je osetljiv. Čini mu se da si ga ponizio. Nazvao si ga muškom margaritom. Rekao si da si ti kao pica s mesom, a on margarita.“

„Verovatno sam mislio da je omiljen, a ja nisam po svačijem ukusu, naročito ako vode računa o zdravlju i...“

„Nisi tako mislio, zar ne?“

Sad je bilo još nečeg iza hladnoće. Ljutnja? Ne. Šta je to bilo? Pomirenost. Kao da ne želi više da se uzrujava.

„Odrasti, Džejsone“, rekla je. „Nađi nekog drugog. Bilo koga. Iseli se iz tog užeglog stana – nalazi se pored bordela, za ime božje – i živi svojim životom.“

„To nije...“

„Ne zovi me.“

Škljoc.

Na trenutak sam slušao tišinu, a zatim seo.

„To nije bordel“, rekao sam.

U glavi mi je zatutnjalo i potražio sam u telefonu obavljene pozive. Nije ih bilo. Nisam je uopšte zvao. Znao sam.

Hej, možda je odlepila. Možda ju je Gari izludeo. To bi bilo sjajno, ako ju je on izludeo. Ko bi onda bio u pravu? Ja ili njeni prijatelji? Ti isti prijatelji koji tako opušteno pišu kako su srećni zbog njih, kako je Gari sjajan tip, kako se lepo uklapaju i savršeni su par, kako...

Zaustavio sam se.

Najslabiji blesak nagoveštaja sećanja.

Ne.

Molim te, ne.

Iskobeljao sam se iz kreveta i oteturio do laptopa. Već vidim.

Jao.

„Ne vredi ti sad da jaučeš“, mudro je rekao Dev.

Nosio je majicu sa slikom Ertvorma Džima* i jeo pun engleski doručak uz stranu koka-kolu u kafiću u našoj ulici.

„Ne“, rekao je, vrteo glavom i smeškao se. „Jao’ nikako nije pravi odgovor na ovu situaciju.“

Bio je u pravu. Razmišljao sam o svom postupku.

Pažljivo i strasno, prokomentarisao sam skoro četrnaest fotografija sa veridbe, a svaka primedba bila mi je, u pijanom stanju, verovatno vajldovski sjajna i oštroumna kao da ju je napisao Stiven Fraj** lično. Verovatno sam mislio kako zvučim oštro, britko i pametno. Hladne glave, sad sam shvatio da sam pre zvučao kao skitnica koja lupa o izlog *Karisa*.

„Slušaj“, rekao je Dev. „Koliko je ljudi to moglo da vidi? Zaista?“

„Svi. Svi koji su im pogledali slike. Njeni prijatelji, moji prijatelji, *naši* prijatelji.“

Zamišljeno je klimnuo glavom i slegao ramenima.

„Njena porodica. Sve njene kolege.“

Sad je izgledao malo zabrinutije.

„*Garijevi* prijatelji. *Garijeva* porodica. Sve *Garijeve* kolege.“

„Dobro...“

* Naziv video-igre u kojoj je glavni junak kišna glista (engl. *earthworm*) Džim. (Prim. prev.)

** *Stephen Fry* – engleski glumac, scenarista, novinar, pesnik, komičar, televizijski voditelj itd. (Prim. prev.)

„Dalji rođaci. Ljudi koje nisu videli dvadeset pet godina, ali su sedeli pored njih na časovima matematike. Oni koji su ih slučajno otvorili. Majkl Fiš.“

„Majkl Fiš? Meteorolog?“

„Baš on. Igra golf s Garijevim ocem.“

„E pa, za njega ne brini. Siguran sam da Majkl Fiš meteorolog ne bi ni trepnuo na to.“

Odjednom sam se prisetio, a ego je počeo da mi se smanjuje na veličinu kikirikija.

Garijevo lice. Garijevo blistavo lice, tako radosno, tako oduševljeno što je žena njegovih snova pristala, najsrećnija slika koju je ikad napravio, a ispod toga, moje lice i moja slika sa dva podignuta prsta, pored reči: *ČAO! JA GARI, GLUPAVA FACA KOJA VOLI LOŠU i DOSADNU PICU... HOĆEŠ LI SE UDATI PA ĆEMO JESTI PICU, ALI LOŠU!!????*

Gospode.

Glupava faca?

Stresao sam se i otpio gutljaj čaja. Devove oči su zasijale. Ne zato što sam ispijao čaj – viđao me je i ranije kako to radim – već zato što nam je prišla konobarica. Ista konobarica koju pokušava da zadivi *svaki put* kad dođemo. Jer – kao što smo već utvrdili – *uvek* je reč o devojci.

„*Dobranoc!*“, iznenada je viknuo. „*Jak si masz?*“*

Konobarica mu se bledo osmehnula i nešto mu tiho rekla. Sačekala je odgovor, ali Dev ga nije imao, već je samo zurio u nju.

Koliko god neverovatno bilo, ponovo se udaljila.

„Ovo je dobro“, rekao sam. „Konačno ćeš doći do pravog razgovora.“

„Nije trebalo da obučem ovu majicu“, rekao je on razočarano. „Bolje da sam obukao onu sa *Strit fajterom*.“

* Polj.: Dobro veče. Kako si? (Prim. prev.)

Posmatrao ju je kako odlazi.

„Jao“, rekao sam.

Evo o čemu se radi.

Nemam baš ništa protiv Garija. Savršeno je dobar, savršeno običan čovek. To znam zato što sam ga upoznao. Nelagodan i neočekivan susret na rođendanu zajedničkog prijatelja, pri čemu sam se besprekorno ponašao, čak sam napravio dve-tri šale, ali videli smo jedan drugom u očima da ne bi trebalo da razgovaramo; nije bilo prirodno.

Da sam još nastavnik, verovatno bih ga ovako ocenio:

Izgled: Prosečan.

Razgovor: Prosečan.

Sve ukupno: Gari je veoma prijatan učenik neopterećen ambicijom i razmišljanjem. S njim uvek znate gde ste. U Stivenidžu.

Shvatate? Pristojan momak. Savršeno pristojan, savršeno dobar.

Ali to mi je valjda i išlo na živce. Ta pomisao: „On je u redu, dovoljno je dobar, odgovaraće.“ Nije bilo iskre, niti svetla. Nijedne istaknute crte. I dok sam stajao na toj zabavi i gledao ga, a preko njegovog ramena i Saru, koja se pretvarala da ne primećuje kako nas dvojica pričamo i kako je to savršeno normalno za odrasle ljude dvadeset prvog veka, pomislio sam: gde je čarolija?

Čarolija se dogodila kad smo se mi sreli, Saro.

Bar u kome nijedno od nas dvoje nikada ranije nije bilo. Šetnja Južnom obalom pod gotovo punim mesecom. Starica koja nas je u noćnom autobusu pitala koliko smo dugo u

braku. Broj koji si mi dala na rastanku, poziv pet minuta kasnije iz telefonske govornice na kraju tvoje ulice, sir na tostu i vino u tvojoj kuhinji, poljubac, naredni poljubac, obećanje da ćemo jednog dana pronaći tu ludu staricu i pozvati je na naše venčanje.

U redu. Možda nije bila prava čarolija. Možda je mesec mogao biti puniji, i možda smo mogli pronaći i nešto drugo osim sira i tosta, i možda nismo morali da se sudarimo zubima drugi put kad smo se poljubili, ali meni je bilo dovoljno čarobno, Saro. A mislim da je i tebi. To je pravi početak veze. Priča. Šta ti i Gari imate?

Upoznali ste se na izletu sa firmom. Bili ste na istoj vežbi za jačanje tima. Napila si se u *Hiltonu* blizu auto-puta. Dva meseca kasnije, zahvaljujući korporativnom restrukturiranju, Gari je premešten u Stivenidž. Našli ste se u sedam, oboje ste bili tačni, i otišli ste u *Ol bar van*, a zatim u *Pica ikspres*. Sutradan ti je pomogao da povoljnije kupiš golf. Sad ste vereni.

Pa, blagi bože, Saro, nadam se da si prodala prava na film. Ali ne. Sve je to u redu. I da. Budala sam.

Međutim, želeo sam da početak bude dovoljno snažan da bi nas doveo do kraja, Saro, a trebalo je i ti to da želiš. Nijedno od nas nije trebalo da pristane na margaritu.

I tako, na posao.

London sada je besplatan list koji sam vam spominjao – nešto kao *Metro* ili *Londonske novine*, ali ovaj je prepun pregleda onoga što možete da radite SADA! ili VEČERAS! ili SUTRA! Namenjen je ljudima koji ne znaju šta bi sa sobom, ili koji vole da zadivljuju druge u podzemnoj tako što okreću stranice rubrike *Uživo u Londonu* i zaokružuju avangardne

meksičke džez svirke na koje nikad neće otići i čije nazive ne umeju ni da izgovore.

Tu je i uobičajena mešavina drugih sadržaja: vesti pravo iz našeg inboksa, horoskopi kupljeni od nekog seoskog ludaka sa faks-aparatom, paparaco slike slavnih ličnosti i komičara dok se isteturavaju iz *Grauča* ili *Senčerijsa*, kao i rubrike *Na današnji dan*, *Jeste li znali*, *Video sam te* i drugi načini da se započne rečenica čiji završetak niko ne želi da čuje.

Taj list je osuđen na propast. Svi to znamo, ali jedan takav beskoristan projekat i ne može više da postigne na ovakvom tržištu. Uspešno su ga pokrenuli u Mančesteru, pa su jednostavno pomislili da bi mogli reklamirati i malo londonskih sadržaja i započeti potpuno novi list u glavnom gradu. To je bilo malo razmetanje u recesiji do kolena, hrabar potez sa nešto ruskog novca iza sebe, ali sad su Zoi i njen tim morali time svakodnevno da se bave.

Bože, evo slušam samog sebe. Zvučim nezahvalno. I možda vam ne dajem sasvim tačnu sliku o sebi. Uživam u poslu kad ga ima dovoljno i imam ušteđevinu, a to što sam slobodan strelac znači da moram da prihvatam svašta, ali i to je neka vrsta problema. Nemam specijalnost. Nisam stalni saradnik *Londona sada* ni za jednu određenu rubriku. Samo opšti kritičar, koji iznosi uopšteno mišljenje o opštim pitanjima.

Kažem „uopšteno mišljenje“, ali to nije potpuno tačno. Te misli nisu moje uopšteno mišljenje. To su preterane verzije. Zato što moraš imati mišljenje. Prošle nedelje sam otišao u persijski restoran u Bejsvoteru po imenu *Sinbad*. Da sam još nastavnik, pretpostavljam da bih ga ocenio ovako:

Predjelo: Da, dobro, sasvim dobro, ništa naročito, ali u redu.

Glavno jelo: Nije loše, sve sam pojeo, dakle da.

Sve ukupno: Ovo mesto je u redu, pa ako ste u blizini i gladni ste, a volite persijsku hranu, probajte, ili ne. Nisam se naročito uzbudio.

Ali sad ne mogu s tim da se izvučem. Sad moram da govorim ovako nešto:

Predjelo: Neubedljivo, visokoparno, ironično ne-predjelo.

Glavno jelo: Od uvrede do moguće unutrašnje povrede.

*Sve ukupno: Neprijatno koliko se lako zaboravlja. Da imenom ukazuju na hranu, Sinbad ne bi mogao imati dva prikladnija sloga.**

Vidite? Ha-ha. Pametan sam.

Zajedljiviji, ciničniji, iskusniji. I to sve od čoveka koji je jednom samog sebe otrovao hranom kad je pripremao prženi krompir.

Zoi se dopalo. Ona voli ovakve stvari. Pretpostavljam da to i radim da bih je koliko-toliko zadivio. Delom zato što će mi tako dati više posla, ali delom i zato što je lepo ostavljati utisak na devojke.

Da sam i dalje nastavnik, pretpostavljam da bih je ocenio ovako:

Izgled: Zoi Alis Harper je lepa i uredna, prati poslednju modu, što dokazuju brojne kese iz Asosa koje joj zakrčuju prostor oko stola. Njena kosa, nekad duga kestenjasta griva, sada je ošišana na paž, što može da ti se desi kad imaš „dugačku pauzu za ručak“ i osećaš

* Engl.: *sin* (greh) i *bad* (loše). (Prim. prev.)

se neprirodno druželjubivo na frizerskoj stolici. Zoi će se potruditi da ovo dobro zapamti za ubuduće.

Stav: Zoi je ambiciozna i poletna devojka, u radu je dosledna i postiže natprosečne rezultate, iako mi se čini da joj je najveći san, ako mi dozvolite da se nakratko ubacim, da radi na jednoj od onih rubrika Mrzim sve. Znete ih. One u kojima vam govore kako je sve grozno. Svaka nova TV emisija ili priča u vestima ima neku strašnu manu koja za autore takvih rubrika predstavlja krajnju uvredu, pa se ljute što su vreme mogli utrošiti radeći nešto važnije, na primer podgrevajući testenine u mikrotalasnoj ili zureći u prazno. Pišu da su mogli pronaći bolji posao, iako nikad nisu uspeli da prođu prve krugove razgovora. Da bi sve bilo bolje da su oni na rukovodećem mestu. Čudno je što je uopšte ne smatram takvom. Samo, to je sad u modi. To je način da te primete. Zamena za duhovitost, kao kod onih ljudi na večernjim zabavama koji brkaju cinizam sa dovitljivošću ili gorčinu sa zanimljivim mišljenjem. Ipak. Gubi vreme.

(© Nastavnička riznica zgodnih izraza)

Sve ukupno: Divim se njenom samopouzdanju, sviđa mi se njena nova frizura i predviđam joj sjajnu budućnost.

Usput, kriv sam za lažni cinizam koliko i svi ostali. Doduše, iz oprostivih razloga, nadam se. Kad smo Sara i ja raskidali, skoro svaki album za koji je trebalo da napišem kritiku opisivao sam kao bezvredan, aljkav ili sintetički (ne znam ništa o muzici, osim ako se ne računaju *Hol i Outs*). Počeo sam da se izražavam visokoparno. Kad me je konačno ostavila, davao sam sebi oduške kroz predstavljanje filmova

i razapinjanje režisera (ne znam ništa ni o filmovima, osim *Bekstva iz Šošenska*, koji obožavam, a prilično mi se dopada i Pedro Almodovar, ali to ne govorim nikome da ne bih zvučao razmetljivo). Jednostavno, nije me bilo briga. Život je nalagao takve kritike, ne ja.

I danas, mamurnog dana posle užasne noći, pretpostavljam da to i dalje neko voli.

Ali ko?

„*Abrici*“, rekla je Zoi.

Na sebi je imala crnu rolku i naočare koje joj nisu potrebne, ali sa njima izgleda kao izvršna urednica prestoničkih novina. A ona ponekad voli da me podseti kako to na neki način i jeste. Mislim da joj se potajno ne sviđa činjenica što smo se upoznali još na fakultetu, kad je bila luda za majicama sa slikom *Longpigs*a i imala savršen vid, prava Vinona Rajder sa golubijim očima u konversicama.

Bili smo bliski na faksu. Iskreno smo razgovarali o budućnosti i našem mestu u njoj. Onda je otišla svojim putem, što joj je donelo radni sto i te naočare, a ja sam otišao svojim, što mi je donelo podočnjake.

„Novi italijanski restoran, za rubriku *Novo u gradu*. Trebalo bi da ti se sviđi. Nekada si govorio da su slani štapići samo vegeterijanska verzija svinjskih kobasica. Sećaš se tih dana? Kad si umeo da se naljutiš u *Pica hatu* na Hejmarketu zato što si mislio da je to što iznose slane štapiće zavera da te zasite i spreče da proždereš ostatak besplatnog švedskog stola?“

Pravo je čudo što nisam postao slavni kuvar.

„Usput, izgledaš grozno. I kakav je to miris?“

„Verovatno kupine“, rekao sam. „Ili čudak. Upravo sam doručkovao sa čudakom.“

„Nisu kupine“, odgovorila je. „Mora da je čudak. Kako je Dev?“

„Više liči na sebe nego ikad“, kazao sam i pogledao papir koji mi je dala. „Znači, restoran. Još jedan restoran.“

Samo se nasmešila. Bila je dobra prema meni, pribavljala mi je posao i bio sam joj zahvalan. Jedne noći, u vreme kad su moji odnosi sa Sarom počeli da se kvare, otvorio sam srce staroj prijateljici, ispričao joj za greške koje sam načinio u životu, previše iskreno, pijano i izgubljeno. Rekao sam joj da bih voleo kad bih mogao sve iz početka; kad bih samo imao nešto svoje što bih oblikovao, pomerao i obrazovao. Uprkos svemu što se otada desilo, uprkos trenutnoj udaljenosti između nas, želeo sam da budem pošten prema njoj, kao što je i ona bila prema meni.

Dopala joj se poslednja kritika, video sam to, nešto se u njoj svidelo toj ženi umornoj od sveta, kakva je ova devojka želela da bude. Ali odmah mi se ponovo ukazala ona kristalno jasna slika koju sam već video. Glavni kuvar u *Sinbadu* željno iščekuje povratak jednog od svojih konobara, jer je čuo da će restoran konačno biti ocenjen i jedva čeka da vidi članak. „Kritičar hrane!“, razmišlja on. „Konačno! Iskusan gradski znalac koji je proputovao svet! Kakva me uživanja očekuju? Kako se moja čuda pretaču u pisanu reč?“ A nakon što konobar dojuri iz podzemne sa pokislom primerkom *Londona sada* iznad glave, stomak će mu se zgrčiti i oči iskolati kad mu se reči „neprijatno koliko se lako zaboravlja“ zauvek urežu u srce. I kad počne da bljuje vatru, a oči mu se zamagle, neće mu pasti na pamet da taj izraz nema smisla, jer zašto bi ti bilo neprijatno nešto što ne možeš ni da zapamtiš? Ali ipak će sve biti u redu. Sutra uveče, u *Sinbadu* će biti isto toliko ljudi koliko i večeras. Nikog drugog za to nije ni briga. Čak sam i ja brinuo o tome samo oko pola sata, a onda sam

gledao *Najslabiju kariku*. Ali gospodin Sinbad? Gospodin Sinbad će te reći poneti sa sobom u grob, jer će to pokvariti njegovo mišljenje o sebi kao o kuvaru. I to sve zahvaljujući čoveku koji se čak i ne seća šta je poručio.

Odagnao sam sliku.

„Gde je?“, pitao sam.

Negde u centru, molim te. Ne ide mi se u Harou, Aksbridž ili Madčut. Poslednje što želim jeste jednosatno putovanje do Madčuta da bih sam jeo u kineskom restoranu.

„U Ulici Šarlot“, vedro je odgovorila.

Ulica Šarlot. Upravo sam bio tamo. Juče.

Plavi kaput. Lepe cipele. Osmeh.

Šta bi bilo da sam razgovarao s njom sinoć? *Zaista* razgovarao s njom?

„Imaš rezervaciju za šest sati.“

„Šest? Mora da poznaješ neke ljude na stvarno visokim položajima.“

Lukavo se osmehnula. Prisetio sam se fakultetskih dana. Kad smo se promenili? Jesmo li se pretvarali da smo odrasli, umorniji i ljubomorniji nego što smo bili? Nisam siguran koga smo pokušavali da zadivimo: svet ili jedno drugo.

„Izveštaj pošalji kad budeš mogao“, nastavila je. „Pitaj ih šta preporučuju, naruči to, sačuvaj račun, ne ljuti se i sam plati piće. Osim toga, u četvrtak uveče budi slobodan.“

„Zašto?“

„Otvaranje galerije.“

„Ali ne znam ništa o umetnosti.“

„Dajem ti posao“, rekla je. „Mislila sam da si to želeo.“

Dok sam putovao kući, razgledao sam albume i filmove koje mi je dala da ocenim, i pokušavao da smislim kako da im ismejem naslove.

* * *

Kad sam se vratio u stan, znao sam da će biti mejlova. Onih koje ne bih želeo da čitam. Onih u kojima će mi pisati kako sam napravio budalu od sebe, kako bi samo trebalo da odrastem, i drugih zabrinutih za moje mentalno zdravlje u kojima mi pišu nešto kao: *Hej, druže, ako ti je potreban razgovor.*

Ali ipak sam ih proverio.

Džejse, napisao je Ben, hoćeš li da se nademo na kafi? Možda bi ti prijalo da pročaskamo.

Brišem.

Džejsone, Ana je, napisala je Sarina najbolja drugarica, koja je samo čekala da se ta užasna veridba objavi, pa da se rastrči po gradu i organizuje one grozne devojačke večeri i svima pokupuje ružičasta vilinska krila koja će nositi dok uz ciku i vrisku upadaju u svaki bar u Ajlingtonu i šire. Samo mislim da treba dobro da se zagledaš u sebe i prekineš s pićem, jer toliko napijanje nije zdravo, Džejsone. Pivo ništa ne rešava, a treba i da ostaviš Saru i Gareta da žive svoj život, jer ti si imao priliku i moraš to prihvatiti kao odrasla osoba.

Ispod toga je bilo još devet pasusa.

Brišem.

A zatim... ah, oh.

Gari.

Džejsone. Slušaj, ortak...

Zgrčio sam se. Upotrebio je reč „ortak“. Postaviće se drugarski. Još gore, biće pun razumevanja.

Sara ne zna da ovo pišem, pa je najbolje da joj i ne kažemo.

Naravno da zna, Gari. Zato što si joj rekao, a ona ti je odgovorila da to baš i nije najbolja zamisao, ali ti si odlučio da postupiš pametnije od mene, a ona je verovatno rekla: „Bože, zato te i volim. Tako je divno biti s pravom odraslom

osobom“, a onda ti je sve vreme čitala preko ramena dok si kucao.

Ali video sam tvoju poruku i moram ti reći da znam kako se osećaš. Ni ja ne bih želeo da izgubim Saru. A zbog načina na koji se to dogodilo, čini mi se da su neka pitanja ostala nerešena. Ako želiš da razgovaraš...

I tu sam morao prestati da čitam.

Otkucao sam na brzinu: *Hvala, Gari, to je baš lepo od tebe*, i sišao da ubedim Deva da zatvori prodavnicu, pa da odemo na pivo.

U stvari, Ana, ponekad pivo rešava sve.

Nema ničeg goreg od toga da sediš sam u restoranu, reći će vam ljudi koji ne sede često sami u restoranu. Ali meni ne smeta. Imam vremena za razmišljanje.

Popodne koje sam proveo s Devom Randžitom Sandanandom Patelom završilo se u Poštarskom parku. Izgleda da ovih dana često odlazimo do Poštarskog parka. Na tom ušuškanom mestu između Male Britanije i Ulice Ejndžel naročito volimo ploče.

Objasniću.

Godine 1887, Džordž Frederik Vots, sin skromnog graditelja klavira, obratio se *Tajmsu* sa hrabrom novom idejom. Izneo je predlog da se za sva vremena zabeleže junaštva običnih ljudi. Time bi se obeležio zlatni jubilej kraljice Viktorije, ali i ostavilo svedočanstvo da su obični životi dati zbog neobične dobrote. Prelepa zamisao.

Dev i ja bismo tamo namerno svraćali kad god smo bili u blizini – a pošto je redakcija *Londona sada* bila udaljena samo nekoliko minuta, to je bilo često – a danas, dok smo se vukli iz paba, put nas je vodio sve bliže i bliže. Nismo